

සි/ස මහනැගුම මාර්ග ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ (පුද්) සමාගම - 2019

1.1 ව්‍යාපනය කළ මතය.

සි/ස මහනැගුම මාර්ග ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ පුද්ගලික සමාගමේ ("සමාගම") 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍යතත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය විශ්වාසය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.2 මතය ව්‍යාපනය සඳහා පදනම.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය ව්‍යාපනය කරනු ලැබේ.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම.

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මහභරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මහභැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු.

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබූ අත්තිකාරම්, වෙනත් ගෙවිය යුතු වෙළඳ ණය හිමියෝ හා ගෙවිය යුතු රඳවා ගැනීමේ මුදල් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 45.6, රු.මිලියන 11.4 ක් හා රු.මිලියන 5ක් සමාගමේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට වෙළඳ ණයහිමියන් යටතේ හර ශේෂ ලෙස පෙන්වුම් කර ඇත. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාගමේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමස්ත ගෙවිය යුතු ශේෂය රු.මිලියන 124 ක් අඩුවෙන් පෙන්වුම් කර ඇති අතර තවදුරටත් මෙම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ සැසඳීම දිගටම සිදු කරනු ඇත.	සමාගමේ යථා ස්වරූපය ගිණුම් වලින් පෙන්වීමට හැකි වන පරිදි අදාළ ලෙජර ශේෂයන් සකස් කළ යුතුය.
(ආ) සහතික කරන ලද වැඩ වෙනුවෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියෙන් ලැබිය යුතු බිල්පත් වටිනාකම, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියෙන් ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීමේ මුදල්, සාප්පු කොන්ත්‍රාත් වැඩ වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු බිල් හා වෙළෙඳ ණය ගැනියෝ ලෙස පිළිවෙලින් රු.මිලියන 173.8 ක්, රු.මිලියන 345.9 ක්, රු.මිලියන 37.86 ක් හා 43.2 ක බැර ශේෂයන් පෙන්වුම් කෙරේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාගමේ ණය ගැනි ශේෂය රු.මිලියන 1201.59 අඩුවෙන් පෙන්වා ඇති අතර ඉහත ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	කොටස් වශයෙන් ලද අත්තිකාරම් ණයගැනි ශේෂයන් තුළ නිරූපනය වන රු.173.81 ක සෘණ ශේෂයේ බහුතරයක් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ජරමිතීන්ට අනුව හිලව් කල නොහැක. එම නිසා එවැනි ශේෂයන්, 2021 වර්ෂයේදී වගකීම් ලෙස වාර්තා කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත. තවද 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ කාලයෙන් පසුව රු.මි.130.62 පියවා ඇත. රු.මි.37.86ක් නියෝජනය කරනුයේ සියයට 75 ක සාප්පුකොන්ත්‍රාත් බිල්පත් වලින් වෙන් වෙන් වශයෙන් නොසැලකිය යුතු සහතික කල බිල්පත් වලට අදාලව යොදන ලද ප්‍රති ගිණුම්කරණ සටහන්ය.	ගිණුම්වලින් සමාගමේ යථා ස්වරූපය පෙන්වීමට හැකි වන පරිදි අදාළ ලෙජර ශේෂයන් සකස් කළ යුතුය.
(ඇ) රු. මිලියන 43.2 ක්වූ වෙළඳ ණය ගැනියන්ගෙන් රු.මිලියන 22.95 ක මුදලක් අවිනිශ්චිත ණය ශේෂයක් ලෙස පෙන්වුම් කෙරේ.	පසුකාලීන ලෙජර ශේෂයන් අදාළ ණයගැනි ශේෂයන් සමඟ යාවත්කාලීන කර ඇති අතර, නොපියවූ නොවෙනස් වන ශේෂයන් හා අවිනිශ්චිත ශේෂයන් අවශ්‍යය ක්‍රියාමාර්ග සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.	සාමාන්‍යයෙන් අවිනිශ්චිත ගිණුමක ශේෂය අපේක්ෂිත අරමුණ සම්පූර්ණ වන විට ශුන්‍ය විය යුතු අතර පොදු ලෙජරය තුළ එවැනි ගිණුමක් තවදුරටත් නොතිබිය යුතුය.

- (ඇ) වෙළෙඳ ලැබිය යුතු ශේෂය යටතේ පෙන්වුම් කරන රු.මිලියන 95.5 ක අවිනිශ්චිත ණය ගැනි ශේෂය සැලකිය යුතු කාලයක සිට නිරවුල් නොවී පැවතුනි. විවිධ වූ දීර්ඝකාලීනව හිඟවීමට පැවති ශේෂන් 2018 මැයි 01 දින කපා හැරීම සඳහා අවිනිශ්චිත ගිණුමට මාරුකර තිබුණි. එසේම සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල වෙත තොරතුරු ලබාදෙනු ලැබේ.
- (ඉ) සමාගමේ ව්‍යාපෘති අංශය මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු වලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලද වැඩ වෙනුවෙන් රු.මිලියන 202.9 ක අතුරු ගෙවීම් සහතික පත් එම වර්ෂය තුළම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් සහතික කර ඇතත් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගමේ ආදායම එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් පෙන්වා ඇත. සාමාන්‍යයෙන් සමාගම විසින් ආදායම හඳුනා ගනු ලබන්නේ බිල්පත් ඉදිරිපත් කල දිනය නොසලකා සමාගමට සහතික කල බිල්පත් ලැබුණු පසුව වේ. ඒ නිසා මෙම ශේෂය ගිණුම්ගත කරනුයේ 2020 වර්ෂය තුළ වේ. වර්ෂයේ ආදායම නිවැරදිව හඳුනා ගත යුත්තේ සමාගම සාමාන්‍යයෙන් අනුගමනය කරන ආකාරයට අනුව නොව ආදායම් ගිණුම්ගත කිරීමේ ප්‍රමිතියට අනුකූලව වේ.
- (ඊ) සමාගමේ ව්‍යාපෘති අංශය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු වලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ උප කොන්ත්‍රාත් පදනම මත සිදු කරන ලද කාර්යයට අදාළව රුපියල් මිලියන 2,421.7 ක අතුරු ගෙවීම් සහතික විගණන අවස්ථාව විටද මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සහතික කර නොතිබුණි. සහතික කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම වසරේ ආදායම එම වසරේදීම හඳුනා ගැනීමට සමාගම අපොහොසත් වී ඇත. සාමාන්‍යයෙන් සමාගම විසින් ආදායම හඳුනා ගනු ලබන්නේ බිල්පත් ඉදිරිපත් කල දිනය නොසලකා සමාගමට සහතික කල බිල්පත් ලැබුණු පසුව වේ. ඒ නිසා මෙම ශේෂය ගිණුම්ගත කරනුයේ 2020 වර්ෂය තුළ වේ.
 - වර්ෂයේ ආදායම නිවැරදිව හඳුනා ගත යුත්තේ සමාගම සාමාන්‍යයෙන් අනුගමනය කරන ආකාරයට අනුව නොව ආදායම් ගිණුම්ගත කිරීමේ ප්‍රමිතියට අනුකූලව වේ.
 - සමාගම හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හා ඒකාබද්ධවී අතුරු ගෙවීම් බිල්පත් සහතික කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කරවා යුතුය.
- (උ) සමාගමේ ව්‍යාපෘති අංශය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු වලට අනුව, 2018 වර්ෂයට අදාළව රුපියල් මිලියන 135.3 ක අතුරු ගෙවීම් සහතික එම වසරේ දීම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සහතික කර ඇතත් එවා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි. මෙයට හේතුව බිල්පත් සහතික කිරීම හා සමාගමට බිල්පත් ලැබුණු දිනය අතර කාල වෙනසක් පැවතීම වෙත අතර මෙම බිල්පත් 12 සහතික කිරීම 2018 දෙසැම්බර් මස සිදු සිදුකර ඇති අතර සමාගම විසින් ආදායම් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත්තේ 2019 ජනවාරි මස වේ. මෙවැනිම සිදුවීම් 2017/2018 වර්ෂ වලදී සිදු වී ඇත. වර්ෂයේ ආදායම නිවැරදිව හඳුනා ගත යුත්තේ සමාගම සාමාන්‍යයෙන් අනුගමනය කරන ආකාරයට අනුව නොව ආදායම් ගිණුම්ගත කිරීමේ ප්‍රමිතියට අනුකූලව වේ.
- (ඌ) එකතුව රු. මිලියන 590.8 ක් වෙත 2016, 2017 සහ 2018 වර්ෂ වල දී මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද බිල්පත් වලට අදාළ අන්තර් ගෙවීම් සහතික සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම ලෙස ගිණුම්ගත කර ඇත. සාමාන්‍යයෙන් දිවයින පුරා ඇති පළාත් කාර්යාල මගින් සහතික කල බිල්පත් ලැබීමේ සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයක් ඇත. සමාගම විසින් ඉදිකිරීම් කටයුතු වලට අදාළව ආදායම් හඳුනා ගනු ලබන්නේ
 - වර්ෂයේ ආදායම නිවැරදිව හඳුනා ගත යුත්තේ සමාගම සාමාන්‍යයෙන් අනුගමනය කරන ආකාරයට අනුව නොව ආදායම් ගිණුම්ගත කිරීමේ ප්‍රමිතියට අනුකූලව වේ.

සමාගමට සහතික කල බිල්පත් ප්‍රමිතියට අනුකූලව වේ.
ලැබුණු පසුව වේ.

- සමාගම හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හා ඒකාබද්ධවී අතුරු ගෙවීම් බිල්පත් සහතික කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කල යුතුය.

- (ඵ) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත 2017 හා 2018 වර්ෂ වලදී ඉදිරිපත් කරන ලද සෘජු කොන්ත්‍රාත් සඳහා වන බිල්පත් වලට අදාල ආදායම රු.මිලියන 158.7 වූ අතර ආදායම් හඳුනා ගැනීමේදී සියයට 75 ක ප්‍රමාණයක් අදාල වර්ෂයේදීම හඳුනා ගෙන ඇති අතර ඉතිරිය රඳවා ගැනීම ඉපැයුම් වලට නොගලපා ජංගම වර්ෂයේ ආදායම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හඳුනාගෙන ඇත.
- රු.158,663,672 ක සෘජු කොන්ත්‍රාත් බිල් සඳහා වූ ආදායම 2019 වර්ෂය තුලදී ආපසු ප්‍රති ගැලපීම් සිදු කර ඇත. සෘජු කොන්ත්‍රාත් බිල් සහතික කරන විට දී එහි ප්‍රති ගිණුම්කරණ සටහන් පද්ධතියට ඇතුලත් කල විගස ඊට අදාල සහතික කල ආදායම එම වසරේදීම හඳුනා ගැනීමට හැකිවනු ඇත.
- අදාල වර්ෂ සඳහා සෘජු කොන්ත්‍රාත්තු සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද බිල්පත් වලින් සියයට 75 ක ආදායමක් හඳුනාගැනීමේදී සහ ඉන් අනතුරුව ඉතිරි ආදායම රඳවාගැනීම ඉපැයීම්වලට අනිවාර්යයෙන් ගැලපිය යුතුය.
- (ඵ) සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු බදු වගකීම රු.මිලියන 54.9 කි. කෙසේ නමුත් , දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවට අනුව එය රු.මිලියන 49.2 කි. ඒ අනුව 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.මිලියන 5.7 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- බදු ගෙවීම් අතර වෙනස පෙන්වා ඇත්තේ සමාගමේ ගිණුම් පොත් අනුව හා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තා අනුව වේ. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තා අනුව බදු ගෙවීමට අදාලව සාරාංශ වාර්තා නොමැත. අප විසින් ගෙවිය යුතු බදු හා ගෙවූ බදු සම්බන්ධ සමාගමේ වාර්තා අනුව පැහැදිලි කිරීමට අදාල විස්තර සපයා ඇත.
- ආදායම් බදු, EPF, ETF සහ පාරිතෝෂික ගෙවීම් වැනි ව්‍යවස්ථාපිත ස්වභාවයේ ගෙවීම් සඳහා අඛණ්ඩව සහ සමීපව අධීක්ෂණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කළ යුතුය.
- (ඹ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත අංක 16 හි , දේපල පිරියත සහ උපකරණ හි වගන්ති 51 ප්‍රකාරව වත්කම් වල ඵලදායී ජීව කාලය අවම වශයෙන් සෑම වර්ෂයකම අවසානයේ සමාලෝචනය කිරීම හා පෙර ඇස්තමේන්තු වල අපේක්ෂිත වෙනස්කම් ඇත්නම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත අංක 8 අනුව ගිණුම්ගත කල යුතුය. කෙසේ නමුත් තවමත් භාවිතයේ පවතින රුපියල් මිලියන 562.3 ක සම්පූර්ණ ක්ෂය වූ දේපල පිරියත සහ උපකරණවල ඵලදායී ජීව කාලය සමාලෝචනය කර ඒ අනුව ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
- අදාල ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුව, මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා භාවිතා කරන සම්පූර්ණ ක්ෂය වූ වත්කම්වල වටිනාකම කළමනාකරණය විසින් අනාවරණය කර ඇත.
- සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වූ වත්කම් සම්බන්ධයෙන්, සමාගම LKAS 16 ට අනුව එවැනි වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය සමාලෝචනය කළ යුතුය, නැතහොත් එහි ඇස්තමේන්තු වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගනිමින් LKAS 08 අනුව ගිණුම් ගත කළ යුතුය.

1.5.2 සැසඳීම් නො කළ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා.

අයිතමය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව	අනුරූප වාර්තා අනුව	වෙනස	කළමනාකරණ අදහස්	නිර්දේශ
	(රු.මිලියන)	(රු.මිලියන)	(රු.මිලියන)		
(i) සහතික කළ වැඩ බිල්පත් වෙනුවෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියෙන් ලැබිය යුතු වටිනාකම්.	1,772.52	751.29	1,021.23	විවිධ හේතූන් මත අන්තර් සමාගම් ශේෂයන් එකිනෙක නොගැලපෙන බව අප විසින්ද සටහන් කළෙමු. එබැවින් සැසඳීම් ප්‍රකාශ පිළියෙල කිරීමට කළමනාකාරීත්වය තීරණය කර ඇත.	සැසඳීම් ප්‍රකාශන කාලානුරූපීව පිළියෙල කිරීම හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ ඒකාබද්ධව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම කල යුතු අතර ඊට සුදුසු පරිදි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුයි.
(ii) රඳවා ගැනීමේ මුදල් වෙනුවෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියෙන් ලැබිය යුතු වටිනාකම්.	1622.6	1712.4	89.8	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ සැසඳීම නොකඩවා සිදු කරනු ඇත.	සැසඳීම් ප්‍රකාශන කාලානුරූපීව පිළියෙල කිරීම හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ ඒකාබද්ධව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම කල යුතු අතර ඊට සුදුසු පරිදි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුයි.
(iii) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත ගෙවිය යුතු ශේෂය	1888.32	467.72	1,420.6	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ සැසඳීම නොකඩවා සිදු කරනු ඇත.	සැසඳීම් ප්‍රකාශන කාලානුරූපීව පිළියෙල කිරීම හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ ඒකාබද්ධව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම කල යුතු අතර ඊට සුදුසු පරිදි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුයි.
(iv) ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව වෙත ගෙවිය යුතු ශේෂය	444.46	120.7	323.76	අදාළ අගයන් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත.	සැසඳීම් ප්‍රකාශන කාලානුරූපීව පිළියෙල කිරීම හා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සමඟ ඒකාබද්ධව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම කල යුතු අතර ඊට සුදුසු පරිදි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුයි.

(v) පළාත් සංවර්ධන අධිකාරිය බස්නාහිර පළාත වෙත ගෙවිය යුතු ශේෂය	මාර්ග 128.9	143	14.1	මාර්ග අධිකාරිය ගිණුම් කිරීම දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත.	සංවර්ධන සමඟ සංසන්දනය දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත.	ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා පළාත් අධිකාරිය - ඒකාබද්ධව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම කල යුතු අතර ඊට සුදුසු පරිදි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුයි.
--	-------------	-----	------	--	---	---

1.6 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණ අදහස්	නිර්දේශ
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන රු. මිලියන 1053.9 ක් වූ ශේෂය වසර 04 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට ආපසු අයකර නොගෙන පැවතිණි.	මුදල්, ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති ලිපියට අනුව රු. 589,863,423 ඉකුත් වූ ශේෂ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හරහා පියවීමට එකඟ වීම හා (දැනටමත් රු.මිලියන 502 ක් ඇති අතර 2021 ඔක්තෝබර් 13 දින තැන්පත් කර ඇත) තවද, එම කල් ඉකුත් වූ ශේෂයන් අපගේ සමාගම වෙත අයකර ගැනීමට ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග කවරේද යන්න පිළිබඳව ඔබගේ අවධානය යොමු කිරීමට කැමැත්තෙමු.	වසර 04කට වැඩි ශේෂයන් තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව අයකරගත යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණ අදහස්	නිර්දේශ
(අ) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල වෙනත් ගෙවිය යුතු ශේෂය තුළ පෙන්නුම් කරන වසර 5 කට වඩා වැඩි නිරවුල් නොවී පවතින ගෙවිය යුතු ශේෂය රු.මිලියන 54.6 කි.	2018 විගණනය මගින්ද මෙවැනිම විගණන විමසුමක් ඉදිරිපත් කර ඇත. ව්‍යාපෘති අවසන් කර ඇති නමුත් ව්‍යාපෘති අංශය විසින් විගණන කාර්යයන් සඳහා අදාළ ලිපි ලේඛන නඩත්තු කර, ඉදිරිපත් කර නොමැත. එබැවින් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත තොරතුරු ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.	වසර 05කට වඩා වැඩි ගෙවිය යුතු ශේෂයන් තහවුරු කර ගැනීමෙන් පසු තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව පියවීම හෝ නිරවුල් කිරීම කල යුතුය.

1.7 නීති රීති රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම.

නීති රෙගුලාසි වලට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
(අ) 1995 අංක 15 දරණ ගිණුම් හා විගණන ප්‍රමිත පනත හා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අංක 1074/7 දරණ 1999 අප්‍රේල් 07	ගැසට් පත්‍රයේ දක්වා ඇති කොන්දේසි පහෙන් (05) කොන්දේසි හතරක් (04) සපුරා ඇත. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සටහන් අංක 1.2.1 ට අනුව, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් (ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර.)	සමාගම විසින් පිළිතුරු ලබා දී නොමැත	ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ 1999 අප්‍රේල් 07 දිනැති ගැසට් අංක 1074/7 හි දක්වා ඇති කොන්දේසි පහෙන් (05) කොන්දේසි හතරක් (04) සපුරා ඇති

දිනැති අති විශේෂ අනුගමනය කිරීම වෙනුවට සුළු හා ගැසට් පත්‍රය මධ්‍යම පරිමාණයේ ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට (SMEs සඳහා SLFRS) අනුව සකස්කර ඇති බව දක්වා ඇත.

බැවින් සමාගම ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල විය යුතුය.

(ආ) අංක පීඊඩී 12 හා වකුලේඛයට අනුව සේවක සංඛ්‍යාව සමාගම විසින් පිළිතුරු ලබා රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ සහ 2003 ජුනි 02 සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීමට දී නොමැත මව ආයතනයේ උපදෙස් දිනැති රාජ්‍ය කටයුතු කර නොතිබුණි. ඇතිව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය අනුගමනය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 9.2 කිරීමට ක්‍රියා කිරීම හෝ චෙතන් පරිපාලන රාමුවක් හඳුන්වාදීම කල ඡේදය යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 46,086,098 ක බදු පසු ලාභයක් වූ අතර පසුගිය වර්ෂයේ බදු පසු ලාභය රු. 36,877,319 ක් විය. එම නිසා රු. 9,208,779 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. පෙර වසර හා සසඳන විට මූල්‍ය පිරිවැය රු. 6,676,207 කින් අඩුවීම සහ බදු රු. 50,666,187කින් අඩුවීම මෙම වැඩිවීමට හේතු විය.

2.2 අනුපාත විශ්ලේෂණය.

	2019	2018
ජංගම වත්කම් අනුපාතය	1.69	1.81
ක්ෂණික අනුපාතය	1.32	1.72
දළ ලාභ අනුපාත ප්‍රතිශතය	8.06	6.84
ශුද්ධ ලාභ අනුපාත ප්‍රතිශතය	1.38	.87

සමාගමේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය සහ ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සහ ඉකුත් වර්ෂය සඳහා පිළිගත හැකි පරාසයක් තුළ පවත්වාගෙන ගොස් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

දළ ලාභ අනුපාතය සියයට 17.84 ක ප්‍රතිශතයකින් ඉහළ ගොස් ඇති අතර ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය සියයට 58.62 ක ප්‍රතිශතයකින් ඉහළ ගොස් ඇත. වාර්ෂික ලාභදායීත්වය ඉහල යාමට ප්‍රධාන හේතු ලෙස ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මූල්‍ය වියදම සියයට 39.57 කින් අඩුවීම සහ බදු රු.මිලියන 50.67 කින් අඩුවීම බව නිරීක්ෂණය විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 නිෂ්ක්‍රීය හෝ ඌන උපයෝජිත දේපල, පිරියත සහ උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
(අ) භාවිතා කල නොහැකි තත්වයේ පවතින පිරිවැය රු.මිලියන 46.8 ක් වන යන්ත්‍ර සමාගම විසින් ඉවත් කිරීමට හෝ සුදුසු ක්‍රියා මාර්ගයක් ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	රජයේ විගණකවරුන් විසින් ලබා දී ඇති මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව, 2021 මාර්තු 05 වන දින සමාගම සතු යන්ත්‍රාගාර, මෝටර් වාහන සහ ඉදිකිරීම් යන්ත්‍ර නැවත තක්සේරු කිරීම සඳහා පිළිගත් පෞද්ගලික වෘත්තීය තක්සේරු සමාගමෙන් සේවාව ලබා ගැනීම සඳහා කළමනාකාරිත්වය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකාවක් මගින් අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී.	විගණනය විසින් සඳහන් කර ඇති පරිදි සමාගම තවදුරටත් තොරව ප්‍රමාදයකින් තොරව ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

3.2 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
(අ) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබුණු වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් මුදල් රු.මිලියන 662.5 ක් 2019 දෙසැම්බර් 31 වන දින වන විටත් අත්තර් ගෙවීම් සහතිකපත් මගින් වසර 05 කට වැඩි කාලයක සිට පියවීමකින් තොරව ඉතිරිව තිබුණි.	සැසඳුම් ප්‍රකාශ අඛණ්ඩව පිළියෙල කරන අතර ප්‍රගති වාර්තා ඔබගේ යොමුව සඳහා අමුණා ඇත.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් අත්තිකාරම් මුදල් ලැබුණු පසු ප්‍රමාදයකින් තොරව පියවීම් කල යුතුය.
(ආ) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීමේ මුදල් රු. මිලියන 883.9ක් වසර 04කට වැඩි කාලයක සිට නැවත අයවීමකින් තොරව ඉතිරිව තිබුණි.	ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබිය යුතු දිගුකාලීනව පැවත එන හිඟ රඳවා ගැනීමේ මුදල් වෙනුවෙන් සාමාන්‍ය ප්‍රතිපාදන සලසා ඇත.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීමේ මුදල් ප්‍රමාදයකින් තොරව අයකරගත යුතුය.
(ඇ) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබිය යුතු එකතුව රු.මිලියන 119.2 ක් වූ රඳවා ගැනීමේ මුදල් වසර 2 ත් 4 ත් අතර කාලයක සිට අයකර ගෙන නොතිබුණි.	රඳවා ගත් මුදල් ලෙස ගිණුම්ගත කර ඇති නමුත් සමාගම විසින් අඩුකරගත යුතු රඳවා ගැනීම් හඳුනාගෙන නොමැති අතර එය ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීම ලෙස සටහන් විය යුතුය.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙතින් ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීමේ මුදල් ප්‍රමාදයකින් තොරව අයකර ගත යුතුය.

4. ගිණුම් කටයුතු භාවය සහ යහ පාලනය.

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම නියමිත දින සිට මාස නවයකින් පමණ ප්‍රමාද වී ඇත.	අදහස් දක්වා නොමැත.	2018 අංක 19 දරණ විගණන පනත අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශය නියමිත දිනට විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

4.2 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
සමාගම විසින් වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොමැත.	සමාගමේ කළමනාකරණය විසින් වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කර එහි ප්‍රගතිය කාලානුරූපීව සමාලෝචනය කළ යුතුය.

4.3 විගණන කමිටුව.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
රේඛීය අමාත්‍යාංශයට සහ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට සමගාමීව සමාගම විසින් නිවැරදි සංයුතියකින් යුතුව විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිටුවා නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොමැත.	රේඛීය අමාත්‍යාංශයට සහ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට සමගාමීව සමාගම විසින් විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව පිහිටුවිය යුතුය.

4.4 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
සමාගම විසින් වාර්ෂික අයවැය ලේඛණයන් පිළියෙල කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොමැත.	වාර්ෂික අයවැය ලේඛණයන් පිළියෙල කළ යුතු අතර සමාගමේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා එය වරින් වර සමාලෝචනය කළ යුතුය.